

EMOTSIOONIKORPUSE MÄRGENDUS

(Rohelisega on kirja pilt)

Vokaalid

a, e, i, o, u, 7 (õ), x (ä), 2 (ö), y (ü)

Poolvokaalid

si:ja (siig:siia), si::ja (tule siia), lyi:ja (tahab lüüa), lu:wa (luud: luua), lu::wa (tahab luua), lauwa (selle laua)

Konsonandid

p, t, k, s, S (š, ž), f, v, h, m, n, N (ng-, nk-ühendis), l, r, j, w

Palatalisatsioon

Palatalisatsioon (') märgitakse sõnades, kus tekib vastandus *palataliseeritud* – *palataliseerimata*, nt palk: – pal'k: (*palk : palga* ja *palk : palgi*), ning sõnades, kus ÕS märgib palatalisatsiooni. Muid palatalisatsioone käsitsi ei märgita, need märgitakse automaatselt vastavalt reeglile: **l, n, s, t** palataliseeruvad, kui neile järgneb **i** või **j**, ja kui neile **ei eelne** helitult konsonanti. Nt *pali* (*pesunõu*) vs. pal':i (*pall : palli*), lun'in (*lunima : lunin*), kan':e (*mängukann : mängukanne*), pat'i (*padi*), vat':i (*vatt : vati*), kxs'i (*käsi*), kas': (*kass : kassi*). Aga **ei palataliseeru** nt arst:i (*arsti*), fakt:i (*fakti*) ja k7rt:si (*kõrtsi*).

Välteid

Monoftongid

I	II	III
kalu (<i>kalu</i>)	ka:lu (<i>selle kaalu</i>)	ka::lu (<i>seda kaalu</i>)
sata (<i>sada</i>)	sa:ta (<i>saada</i>)	sa::ta (<i>tahan saada</i>)
		sa::ta (<i>tahan saata</i>)
	ka:rti (<i>kaardi</i>)	ka::rti (<i>kaarti</i>)

sa:t:e (*te saate*)sa::t:e (*selle saate*)**1-silbilised**ko::t': (*koot*)e::st: (*eest*)sa::n (*saan*)**Diftongid****II**lauta (*lehma lauda*)kaela (*selle kaela*)syiti (*süidi*)aut:o (*auto*)**III**lau:ta (*istun lauda*)kae:la (*seda kaela*)syit::i (*seda süiti*)laut::a (*seda lauta*)**1-silbilised**lau:t (*laud*)laut:: (*laut*)soust: (*soust*)**NB!**kot': (*kott*) ja laut:: (*laut*), aga soust: (*soust*) (kui eelneb helitu, siis **üks koolon**).**Geminaadid****II**kon:a (*selle konna*)k2n':i (*selle kõnni*)kat:u (*katt : katu*)Sef:i (*šefi*)tuS:i (*tuši*)peret: (*peret*)**III**kon::a (*seda konna*)k2n'::i (*seda kõnni*)kat::u (*seda katt*)Sef::i (*šeffi*)tuS'::i (*tušši*)

Nii kaasrõhulises kui ka rõhutus silbis tuleb viimane klusiil märkida ühtemoodi, vrd tukevat: peret: (*tugevat peret*). Mõõtmistulemused ei näita, et kaasrõhulise silbi lõpus oleks *t* pikem, pigem on pikem viimane *t* lauses! Lauselõpuline häälikupikenemine määratakse positsiooniga, mitte märgendamisega.

1-silbilised

pa:t': (*paat*)pat:: (*patt*)7p:et:lik: (*õpetlik*) (kaasrõhuline silp),
vrd 7p:et:lik: ja kaupik: (*kaubik*) (k-des
pole erinevusi!)vars:: (*varss*)**Konsonantühendid****II**7rna (*õrn:õrna:õrna*)koNki (*kong:kongj:kongi*)karta (*ei karda*)ryt:mi (*selle rütmi*)p7tra (*selle põdra*)fak:t:i (*selle fakti*)met:sa (*selle metsa*)k7rt:si (*selle kõrtsi*)arst:i (*selle arsti*)**III**7r::na (*õrn:õrna:õrna*)koN::ki (*kong:kongj:kongi*)kart::a (*tuleb karta*)ryt::mi (*seda rütmi*)p7t::ra (*seda põtra*)fak::t:, fak::t:i (*fakt ja seda fakti*)met::s, met::sa (*mets ja seda
metsa*)k7rt::s, k7rt::si (*kõrts ja seda kõrtsi*)ars::t:, ars::t:i (*arst ja seda arsti*)paN::k (*pang*)paNk:: (*pank*)nxkutelt: (*nägudelt*)(h)ulkaliselt: (*hulgaliselt*)vrd hulkaeliselt: ja nxkutelt: (t-des pole
erinevusi)pal'k:: (*(puu)palk*)ryt::m0 (*rütm*)so::tsa – so:t:sa (*soodsa*)**hv ja ff**kohvik: kohfik: kof:ik: (*kohvik*) (sõltub lugeja hääldusest)**Välte märkimine 1-silbilistes side-, ase- ja määrsõnades**

III vädet ei märgita sõnades, mille struktuur on

- CVC, nt kus, sel, kas, mis, mul, nad
- CV, nt ja, ma, ka, ju, me, ta, no, su, sa
- VC, nt on (*on*), et: (*et*)

III välde märgitakse sõnades, mille struktuur on

- (C)V1V2, nt kui: (*kui*), ei: (*ei*), v7i: (*või*)
- CV1V1(C), nt se:: (*see*), ni:: (*nii*), si::s (*siis*), ny::t (*nüüd*), ta::s (*taas*)
- CV1V2C, nt nei:t (*neid*), nei:l (*neil*), kui:t (*kuid*)
- (C)VC1C2, nt mik::s (*miks*), yk::s (*üks*), sest: (*sest*), ehk: (*ehk*) (Kui 1-silbilises sõnas eelneb klusiilile helitu häälik, siis märgitakse III välde **ühe kooloniga**.)
- V1V1C1(C2), nt e::st: (*eest*), e::s (*ees*)
- CV1C1C1, nt kyl:: (*küll*)

ERIJUHUD

- **Tugev koartikulatsioon**

Hääliku kvaliteet muutub oluliselt **järgneva** hääliku tõttu, selgelt on kuulda järgneva hääliku kvaliteeti.

Märki # kasutatakse muutunud kvaliteediga hääliku järel, nt valit:#sus (*valitsus*), kus *t* on selgelt s-i varjundiga.

- **Häälik on tavapärasest täiesti erinev**

Märki % kasutatakse veidra ja tavapäratu kvaliteediga hääliku järel, nt k%e::l (*keel*).

- **Kärisev häälik**

Märki + kasutatakse käriseva hääliku järel, nt koera+ (*koera*).

- **Heliliseks muutumine**

Heliliseks muutuva konsonandi järel märgitakse **1** (kui kõnelaines on näha põhitooni, st põhitoon ei katke, ja hääliku helilisus on kuuldav), nt **arent1at1a** (*arendada*), **sat1a** (*sada*), **vik1a** (*viga*), **is1a** (*isa*) või **p1a::r** (*baar*).

- **Helituks muutumine**

Helituks muutuva konsonandi järel märgitakse **0**, nt **leh::m0** (*lehm, m helitu*), **lat::v0** (*latv, v helitu*), **k7h::n0** (*kõhn, n helitu*), **k7h::r0** (*kõhr, r helitu*), **vast:at:a0** (*vastata, a helitu*).

- **Märkide järjestus transkriptsioonis**

Kui tekib vajadus panna ühe hääliku järele mitu märki, siis on nende järjekord väga oluline.

1. Esimesel kohal on alati palatalisatsiooni märk (').
2. Teisel kohal on pikkusmärk (: või ::).
3. Kolmandal kohal on heliliseks või helituks muutumise märk (1 või 0).
4. Neljandal kohal on kärisevaks muutumise märk (+)
5. Viiendal kohal on koartikulatsiooni märk (#)
6. Kuuendal kohal on kvaliteedi kadumise märk (%)

Näited: **kat'::k:i** (*katki*), **liht::salt:%** (*lihtsalt*), **irvit:a0+s** (*irvitas*).

Lisad

1. Nimed märgitakse häälikutasandil väikese algustähega
2. @ - häälitsus vms häälikute või sõnade vahel
3. Pausid – kui pausi kohal on kirjvahemärk, siis tuleb see TextGridi sõnatasandile ka kirja panna (foneemitasandil jääb pausi koht tühjaks). Kui aga kirjvahemärgi kohal lugeja pausi ei tee, siis seda kirjvahemärki TextGridi panna pole vaja. Pausi minimaalne kestus on 30 ms.